

RIKSDAGENS SVAR 49/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lagstiftning om fullföljd av talan från tingsrätt

Ärende

Regeringen har till 2009 års riksmöte överlämnat sin proposition med förslag till lagstiftning om fullföljd av talan från tingsrätt (RP 105/2009 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 4/2010 rd).

Beslut

Nu församlade riksmöte har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i rättegångsbalken 26 kap. 1 a §, 1 b § och mellanrubriken före den, mellanrubriken före 2 § och 2 a §, sådana de lyder i lag 381/2003,

ändras 2 kap. 8 § 2 mom. 1 punkten, 12 kap. 16 § 1 mom., 25 kap. 3 § 2 mom., 11 § 2 mom. och 14 b §, rubriken för 26 kap. samt 2, 3 och 13—16 §,

sådana de lyder, 2 kap. 8 § 2 mom. 1 punkten, 25 kap. 11 § 2 mom. och 14 b § samt 26 kap. 2 och 3 § i nämnda lag 381/2003, 12 kap. 16 § 1 mom. i lag 1052/1991, 25 kap. 3 § 2 mom. och rubriken för 26 kap. i lag 165/1998, 26 kap. 13 och 14 § i nämnda lagar 165/1998 och 381/2003 samt 26 kap. 15 och 16 § i nämnda lag 165/1998, samt

fogas till 25 kap. 15 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lag 381/2003, en ny 4 a-punkt, till lagen ett nytt 25 a kap., till 26 kap. en ny 14 a § och till lagen ett nytt 30 a kap. som följer:

2 kap.

Om domförhet

8 §

En ledamot kan dock ensam
1) besluta att tillstånd till fortsatt handläggning ska meddelas,

12 kap.

Om parterna

16 §

En part mot vilken en tredskodom har meddelats får inte överklaga domen. Detta ska meddelas i tredskodomen, och samtidigt ska det ges anvisningar om inom vilken tid och vid vilken domstol återvinning ska sökas.

25 kap.

Om fullföljd av talan från tingsrätt till hovrätt

3 §

Närvarande parter ska omedelbart efter det att avgörandet har avkunnats lämnas skriftliga anvisningar av vilka framgår hur den som är missnöjd med avgörandet ska förfara för att få målet till prövning i hovrätten eller söka ändring genom prejudikatbesvär enligt 30 a kap. I anvisningarna ska också förfarandet med prejudikatbesvär beskrivas i huvuddrag. Anvisningar lämnas dock inte till allmänna åklagaren eller till någon annan part, om detta befinner sig vara uppenbart onödigt.

11 §

I besvärсанvisningen ska nämnas fullföljdsdomstolen och den dag då besvärstiden löper ut. I besvärсанvisningen ska redogöras för bestämmelserna om fullföljande av besvär, tillstånd till fortsatt handläggning och grunderna för tillståndet samt om besvärsskriftens innehåll och bilagor. Besvärсанvisningen ska dessutom innehålla motsvarande uppgifter om motbesvär och prejudikatbesvär enligt vad som föreskrivs i 14 a—14 c § och i 30 a kap.

14 b §

Motbesvären förfaller om besvären återkallas, förfaller eller avvisas eller om ändringssökanden inte meddelas tillstånd till fortsatt handläggning. Motbesvären förfaller dock inte om besvären återkallas först vid huvudförhandlingen.

15 §

I besvärsskriften, som skall ställas till hovrätten, skall uppges

4 a) grunden för att tillstånd till fortsatt handläggning ska meddelas i ett mål som avses i

25 a kap. 5—8 § och skälen till att ändringssökanden anser att det finns grund för tillståndet, om inte dessa annars framgår av besvärsskriften,

25 a kap.

Om inledande av förberedelsen av ett besvärssärende vid hovrätten och om tillstånd till fortsatt handläggning

Allmänna bestämmelser

1 §

I detta kapitel föreskrivs om inledande av förberedelsen av ett besvärssärende vid hovrätten och om tillstånd till fortsatt handläggning och om meddelande av detta tillstånd.

Om det inte krävs tillstånd till fortsatt handläggning i ett besvärssärende eller om tillstånd meddelas på de grunder som anges i 11 §, fortsätter handläggningen av ärendet så som anges i 26 kap.

Om tillstånd till fortsatt handläggning inte meddelas, står tingsrättens avgörande fast.

Inledande av förberedelsen

2 §

Förberedelsen av ett besvärssärende vid hovrätten inleds när besvärsskriften inkommer från tingsrätten. För förberedelsen svarar en ledamot (för förberedelsen ansvarig ledamot).

3 §

Om besvären är bristfälliga och en komplettering behövs för att rättegången ska kunna föras vidare, ska ändringssökanden uppmanas att avhjälpa bristen inom en tid hovrätten sätter ut. Samtidigt ska ändringssökanden upplysas om vad påföljden kan bli om uppmaningen inte följs.

Om besvären är bristfälliga också efter det att de har kompletterats, får parten av särskilda skäl ges ett nytt tillfälle att komplettera dem.

4 §

Om ändringssökanden inte följer en uppmaning att komplettera besvären och de är så bristfälliga att de inte kan läggas till grund för en rättegång i hovrätten, ska besvären avvisas.

Hovrätten ska genast avvisa besvären, om det finns något annat hinder för att pröva dem än ett sådant som avses i 3 §.

Tillstånd till fortsatt handläggning

5 §

I ett tvistemål behövs tillstånd till fortsatt handläggning, om tingsrättens avgörande går parten emot endast i fråga om en fordran och skillnaden mellan det som yrkas i besvärsskriften och tingsrättens domslut (*förlustvärde*) inte överstiger 10 000 euro. När förlustvärdets belopp räknas ut beaktas inte rättegångskostnader eller ränta på det belopp som yrkas.

6 §

Svaranden behöver tillstånd till fortsatt handläggning i ett brottmål, om inte svaranden har dömts till strängare straff än fängelse i fyra månader. När straffets stränghet bedöms beaktas inte böter eller andra straffrättsliga påföljder som har dömts ut utöver fängelse.

Svaranden behöver dock inte i ett brottmål tillstånd till fortsatt handläggning, om

- 1) svaranden har dömts till avsättning,
- 2) svaranden har dömts till förverkandepåföljd, om beloppet av den vinning eller värdet av den egendom eller det föremål som ska förverkas till staten eller det värde som ska förverkas i stället för dem överstiger 10 000 euro,
- 3) svaranden har dömts till samfundsbot vars belopp överstiger 10 000 euro,
- 4) allmänna åklagaren enligt 7 § 1 mom. inte behöver tillstånd till fortsatt handläggning i målet, eller om
- 5) allmänna åklagaren enligt 7 § 2 mom. har sökt ändring till förmån för svaranden.

Om besvären också gäller ett privaträttsligt anspråk som grundar sig på den gärning som avses i åtalet och anspråkets förlustvärde överstiger 10 000 euro, behövs det i ett brottmål inte

tillstånd till fortsatt handläggning i fråga om samma gärning.

7 §

Allmänna åklagaren behöver tillstånd till fortsatt handläggning, om det inte för det brott som besvären gäller under de omständigheter som anges i åtalet föreskrivs strängare straff än böter eller fängelse i högst två år.

Allmänna åklagaren behöver inte tillstånd till fortsatt handläggning när ändring söks till förmån för svaranden.

8 §

I ett brottmål behöver målsäganden tillstånd till fortsatt handläggning, om besvären gäller ett brott som avses i 7 § 1 mom. Målsäganden behöver dock inte sådant tillstånd, om besvären också gäller ett privaträttsligt anspråk som grundar sig på den gärning som avses i åtalet och vars förlustvärde överstiger 10 000 euro.

9 §

Tillstånd till fortsatt handläggning behövs inte

- 1) i militära rättegångsärenden,
- 2) i ärenden som gäller bestämmande av förvandlingsstraff för böter,
- 3) i ärenden som gäller meddelande, upphävande eller förlängning av näringsförbud,
- 4) i ärenden som gäller meddelande, upphävande eller ändring av besöksförbud,
- 5) i ärenden som gäller underhåll för barn,
- 6) i ärenden som har handlagts enligt 8 kap.

10 §

Om ändringsyrkandet endast gäller rättegångskostnader, kostnader som betalats av statsmedel eller vite som dömts ut, behövs tillstånd till fortsatt handläggning. Tillstånd till fortsatt handläggning behövs också när ändringsyrkandet gäller enbart beslut om verkställighet av reststraff på grund av brott mot övervakningsföreskrifterna.

11 §

Tillstånd till fortsatt handläggning ska meddelas, om

1) det finns anledning att betvivla att tingsrättens domslut är riktigt,

2) det inte är möjligt att bedöma om tingsrättens domslut är riktigt utan att tillstånd till fortsatt handläggning meddelas,

3) det är viktigt att meddela tillstånd med tanke på lagens tillämpning i andra likadana mål, eller om

4) det finns andra vägande skäl till att meddela tillstånd.

Tillstånd till fortsatt handläggning behöver dock inte meddelas med stöd av 1 mom. 1 punkten enbart för att bedöma bevisningen på nytt, om det inte utifrån de omständigheter som anges i besvären finns grundad anledning att betvivla att tingsrättens domslut är riktigt.

12 §

Tillståndet till fortsatt handläggning får begränsas till att gälla en del av tingsrättens avgörande. Frågan om meddelande av sådant tillstånd i målet i övrigt får då överföras för att avgöras i samband med behandlingen av besvären.

Förfarandet när tillstånd till fortsatt handläggning meddelas

13 §

Innan hovrätten avgör ett ärende om tillstånd till fortsatt handläggning, ska den vid behov uppmana ändringssökandens motpart att skriftligt bemöta besvären.

14 §

Hovrätten avgör i skriftligt förfarande frågan om tillstånd till fortsatt handläggning ska meddelas utifrån tingsrättens avgörande, besvären, ett eventuellt bemötande och vid behov också det övriga rättegångsmaterialet.

Ärendet får avgöras utan föredragning.

15 §

Om tillstånd till fortsatt handläggning meddelas, ska ändringssökanden och ändringssökandens motpart underrättas.

16 §

I fråga om förfarandet i ärenden som gäller tillstånd till fortsatt handläggning iakttas i övrigt 26 kap. i tillämpliga delar.

17 §

Om tillstånd till fortsatt handläggning inte meddelas, ska det framgå av beslutet att

1) samtliga de tillståndsgrunder som anges i 11 § har prövats,

2) tillstånd inte har meddelats, och att

3) tingsrättens avgörande står fast.

Till beslutet ska fogas en redogörelse för parternas yrkanden och bemötanden.

18 §

Tillstånd till fortsatt handläggning meddelas, om någon av ledamöterna i den avgörande sammansättningen anser att tillstånd ska meddelas.

Ändringssökande

19 §

Ett beslut genom vilket tillstånd till fortsatt handläggning har meddelats får inte överklagas.

26 kap.

Om fortsatt handläggning av besvärärenden i hovrätten

2 §

I ett brottmål kan hovrätten till förmån för svaranden ändra tingsrättens dom med anledning av ett straffyrkande också i det fall att endast allmänna åklagaren har sökt ändring i domen.

Om ändring i tingsrättens dom i ett brottmål söks endast i fråga om straffpåföljden, får hovrätten inte utan särskilda skäl pröva om svaranden i brottmålet har gjort sig skyldig till den gärning som tillräknats honom eller henne.

3 §

Ändringssökandens motpart ska uppmanas att skriftligt bemöta besvären inom en av hovrätten utsatt tid. Bemötande behöver inte begäras, om bemötande har begärts när frågan om meddelande av tillstånd till fortsatt handläggning behandlades eller om besvären avvisas med stöd av 25 a kap. 4 §, eller om det är uppenbart onödigt att begära bemötande.

När bemötande begärs ska besvären och de handlingar som fogats till dem delges. Hovrätten kan dessutom bestämma vilken fråga motparten särskilt ska uttala sig om i bemötandet.

13 §

Vid huvudförhandlingen i hovrätten hörs parter, vittnen och sakkunniga och tas annan utredning emot.

Huvudförhandlingen kan begränsas så att den endast gäller en del av det som besvär anförts över.

Huvudförhandlingen ska vid behov hållas på någon annan ort inom hovrättens domkrets än den ort där hovrätten har sitt säte. Av särskilda skäl får huvudförhandling också hållas på en ort utanför hovrättens domkrets.

14 §

Hovrätten ska hålla huvudförhandling när en part i ett tvistemål eller en målsägande eller en svarande i ett brottmål kräver det.

Huvudförhandling behöver dock inte hållas, om muntlig bevisning enligt 15 § 1 mom. inte behöver tas emot på grund av att det inte kan finnas något rimligt tvivel om att tingsrätten bedömt bevisningen på riktigt sätt och om det också i övrigt är klart onödigt att hålla huvudförhandling, särskilt med beaktande av målets art och dess betydelse för parten.

Hovrätten ska hålla huvudförhandling på begäran av allmänna åklagaren, om muntlig bevisning enligt 15 § ska tas emot i målet, och också i övriga fall när hovrätten anser att det behövs.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. ska beaktas också vid behandlingen av besvär i ett ansökningsärende.

14 a §

Hovrätten får självmant hålla huvudförhandling när den anser att det behövs.

15 §

Om huvudförhandling hålls och ärendet gäller tingsrättens bedömning av tilltron till muntlig bevisning, ska den muntliga bevisning som har tagits emot i tingsrätten tas emot på nytt till behövliga delar, om det inte finns något hinder för det. Bevisningen behöver inte tas emot på nytt, om det inte utifrån det rättegångsmaterial som avses i 12 § bedömt som en helhet kan finnas något rimligt tvivel om att tingsrätten har bedömt bevisningen på riktigt sätt.

Bestämmelserna om bedömning av tilltron till muntlig bevisning tillämpas också på tingsrättens bedömning av tilltron till de iakttagelser som tingsrätten har gjort när den har förrättat syn.

I hovrätten tas också ny muntlig bevisning emot vid huvudförhandlingen.

16 §

Om muntlig bevisning som har tagits emot i tingsrätten inte tas emot på nytt i hovrätten, får tingsrättens avgörande ändras för denna bevisnings del bara om bevisningen inte längre kan tas emot på nytt. Avgörandet på ett straffyrkande får dock ändras till förmån för svaranden i brottmålet.

30 a kap.

Om prejudikatbesvär

1 §

Ett avgörande av tingsrätten får överklagas hos högsta domstolen i stället för hos hovrätten, om högsta domstolen meddelar besvärstillstånd (*prejudikatbesvär*).

Prejudikatbesvär får inte anföras, om inte ändringssökandens motpart har gett muntligt eller skriftligt samtycke till det i tingsrätten. Samtycket får återtas genom att en underrättelse görs till tingsrätten inom den tid som föreskrivs för missnöjesanmälan.

2 §

Högsta domstolen får meddela tillstånd till prejudikatbesvär endast om det är viktigt att hänskjuta målet till högsta domstolen med tanke på lagens tillämpning i andra likadana fall eller enhetligheten i rättspraxis. Om besvärstillstånd inte meddelas, står tingsrättens avgörande fast.

3 §

En ändringssökande som vill överklaga tingsrättens avgörande genom prejudikatbesvär ska uppge detta när missnöjesanmälan görs och samtidigt förete motpartens samtycke enligt 1 § 2 mom. Om motparten inte ger sitt samtycke eller om samtycket har återtagits på föreskrivet sätt, godkänns missnöjesanmälan som en sådan anmälan som avses i 25 kap. 5 §.

Ändringssökanden och motparten ska genast underrättas om att missnöjesanmälan som gäller prejudikatbesvär har godkänts och vad som ska iaktas vid överklagandet.

4 §

Om missnöjesanmälan inte har godkänts, får klagan över detta anföras hos högsta domstolen. Klagoskriften ska lämnas in till tingsrättens kansli inom trettio dagar från den dag då tingsrättens avgörande avkunnades eller meddelades. Om högsta domstolen anser att missnöjesanmälan har skett i laga ordning, ska den vid behov sätta ut en ny tid för överklagande.

Om missnöjesanmälan som gäller prejudikatbesvär har godkänts, får en motpart som inte anser sig ha gett sitt samtycke till prejudikatbesvären anföras klagan över godkännandet hos högsta domstolen. Klagoskriften ska lämnas in till

tingsrättens kansli inom den tid som anges i 1 mom. Om högsta domstolen anser att samtycke inte har getts i laga ordning, återförvisas ärendet till tingsrätten för att ett nytt beslut om godkännande av missnöjesanmälan ska kunna fattas.

5 §

Ändringssökandens motpart får överklaga tingsrättens avgörande så som anges i 25 kap. 14 a §, om högsta domstolen meddelar denne tillstånd till prejudikatbesvär enligt 2 § i detta kapitel. Ansökan om motbesvär förfaller, om inte högsta domstolen meddelar ändringssökanden besvärstillstånd.

6 §

Bestämmelserna i 25 kap. om fullföljd av talan från tingsrätt till hovrätt och bestämmelserna i 30 kap. om fullföljd av talan från hovrätt till högsta domstolen i ärenden som hovrätten har avgjort som fullföljdsinstans ska dessutom iaktas i tillämpliga delar vid överklagande enligt detta kapitel.

Tiden för anförande av prejudikatbesvär är 30 dagar från den dag då tingsrättens avgörande avkunnades eller meddelades. Fullföljdsskriften ska riktas till högsta domstolen och lämnas in till tingsrättens kansli.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas på tvistemål, brottmål och ansökningsärenden, om det överklagade avgörandet har meddelats eller avkunnats i tingsrätten efter lagens ikraftträdande.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om insändande av vissa handlingar till domstolar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 7 maj 1965 om insändande av vissa handlingar till domstolar (248/1965) 1 § 3 mom., sådant det lyder i lag 204/1997, som följer:

1 §
Till hovrätten adresserade handlingar som nämns i 1 mom. får av allmänna åklagaren skickas med posten eller genom bud. Till högsta domstolen adresserade fullföljdshandlingar ska allmänna åklagaren skicka till hovrätten eller, vid överklagande enligt 30 a kap. i rättegångsbalken, till tingsrätten genom förmedling av riksåklagaren och övriga handlingar så som högsta domstolen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 2 kap. i utsökningsbalken

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 2 kap. i utsökningsbalken av den 15 juni 2007 (705/2007) en ny 12 a § som följer:

2 kap.
Utsökningsgrunder
Domars laga kraft
12 a §
Tingsrättens dom vid överklagande direkt hos högsta domstolen
Bestämmelserna i 3—8 § gäller också ett sådant icke lagakraftvunnet avgörande av tingsrät-

ten som överklagas direkt hos högsta domstolen i enlighet med 30 a kap. i rättegångsbalken.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 28 april 2010